

Προς:
τη Δήμαρχο Ραφήνας-Πικερμίου κ.Δήμητρα Τσεβά-Μήλα
τους/τις Δημοτικούς Συμβούλους Ραφήνας-Πικερμίου
τους/τις Τοπικούς Συμβούλους Ραφήνας και Πικερμίου

Α Ι Τ Η Σ Η

της **Εμμανουέλας Τερζοπούλου**, δημοτικής συμβούλου Ραφήνας-Πικερμίου

-.-

Μετά την ολιγοήμερη παύση λόγω των εορτών, οι εργασίες διευθέτησης στο Μεγάλο Ρέμα Ραφήνας αναμένεται να επανεκκινήσουν στις 4.1.2023 με έναρξη κατασκευής των πασσάλων από τσιμέντο, εγκατάσταση των υπερμεγεθών **σφυροφόρων μηχανημάτων πασσαλοέμπτηξης και κοπή 143 δέντρων στην περιοχή επέμβασης από την εκβολή μέχρι την γέφυρα Τζων Κέννεντυ (γέφυρα Μύλου) κατά μήκος περίπου 1,5 χλμ. του ποταμού εμβαδού τμήματος 41,8 1στρ.**

Ειδικότερα, με την υπ' αρ. πρωτ. 660644/22.11.2023 απόφαση του **Δασαρχείου Πεντέλης** εγκρίθηκε η υλοτομία **συνολικά 143 δέντρων** [84 αλμυρικών, 53 λευκών και 6 Κουκουναριών/Χαλεπίου Πεύκης) εντός της ζώνης κατάληψης του έργου «ΔΙΕΥΘΕΤΗΣΗ-ΟΡΙΟΘΕΤΗΣΗΣ ΡΕΜΑΤΟΣ ΡΑΦΗΝΑΣ» κατόπιν σχετικής αίτησης της αναδόχου εταιρείας ΙΝΤΡΑΚΑΤ¹ με υποβληθέντα πίνακα υλοτομίας και εγγράφου² της **Διεύθυνσης Δασών Ανατολικής Αττικής** του ΥΠΕΝ, που αναφέρει αναληθώς ότι **κατόπιν αυτοψίας, διαπιστώθηκε ότι τα προς υλοτόμηση δέντρα πλησίον του σχεδίου πόλης Ραφήνας είναι «ξερά – στρεβλά - ασθενικά-- καχεκτικά και κεκλιμένα επικινδύνως προς το οδικό δίκτυο».**

1.1 Μη νόμιμη η έγκριση υλοτομίας 143 δέντρων σε κοινόχρηστο χώρο πρασίνου χωρίς την ύπαρξη διαχειριστικής μελέτης ενγκεκριμένης και περιβαλλοντικά αδειοδοτημένης ως master plan

Κατ' αρχήν, η ως άνω έγκριση υλοτομίας είναι **μη νόμιμη**. Κι αυτό γιατί η ως άνω ζώνη επέμβασης βρίσκεται **εντός της Περιοχής Ε της Ζ.Ο.Ε. Μεσογείων, περιβάλλει τον οικιστικό ιστό της πόλης της Ραφήνας σε επαφή με τα όρια του σχεδίου πόλης αλλά χωρίς να έχει ενταχθεί σ' αυτό, φέρει φυσική και δασική βλάστηση (αλμυρίκια, λεύκη, χαλέπιος πεύκη/κουκουναριά, πλατάνια), και επομένως αποτελεί «κοινόχρηστο χώρο πρασίνου»,** που νοείται και προστατεύεται ως «πάρκο ή άλσος» κατ' άρθρο 24 Συντάγματος ενόψει της φύσης του ως οικοσυστήματος και του χαρακτήρα του ως κοινωνικού αγαθού. Με την υλοτόμηση 143 μεγάλων δέντρων και εν γένει την ολική αφαίρεση της φυόμενης βλάστησης (θαμνώδους και δενδρώδους) ουσιαστικά **καταργείται η χρήση και λειτουργία της εν λόγω έκτασης ως κοινόχρηστου χώρου αστικού και περιαστικού πρασίνου.**

Πλην όμως, όπως ρητώς αναφέρεται στην 133384/6587/ 10.12.2015 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 78 του ν. 998/1979, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 42 του ν. 4280/2014,

¹ Με την υπ' αρ. 50_ΡΑΦ_2023/17.3.2023 αίτηση της ΙΝΤΡΑΚΑΤ ζητήθηκε η έγκριση υλοτόμησης 84 αλμυρικών ύψους 5-7 μ. και διαμέτρου 12-100 εκ., 53 λευκών ύψους 5,6-13 μ. και διαμέτρου 10-100 εκ. και 6 πεύκων (Κουκουναριών & Χαλεπίου Πεύκης) ύψους 12-16 μ. και διαμέτρου 60-100 εκ. Στον ως άνω πίνακα υλοτομίας επισημαίνεται ότι «Στην παρούσα φάση, λόγω πίεσης χρόνου, συντάσσεται πίνακας υλοτομίας για μέρος της συνολικής απαλλοτριωμένης έκτασης για να ξεκινήσουν άμεσα οι εργασίες κατασκευής του έργου. Στην συνέχεια θα συνταχθεί και δεύτερος πίνακας υλοτομίας για την υπόλοιπη απαλλοτριωμένη έκταση». Συνολικά, προβλέπεται η κοπή πάνω από 1.400 μεγάλων δέντρων (στην πραγματικότητα πάνω από 2.000 δέντρων).

² Υπ' αρ. 571880/18.10.2023.

προϋπόθεση για την έγκριση έργων σε κοινόχρηστους χώρους πρασίνου είναι η ύπαρξη εγκεκριμένης διαχειριστικής μελέτης του χώρου αυτού, που εκδίδεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα της οικείας Αποκεντρωμένης Διοίκησης και έχει τον χαρακτήρα «master plan» («γενικού σχεδίου») και δεν αρκεί η υποχρέωση σύνταξης μελετών πριν από την εκτέλεση κάθε είδους έργων στα πάρκα και άλση (άρθρο 1 παρ. 4 του ν. 3208/2003, όπως τροποποίησε την παρ. 2 του άρθρου 5 του ν. 998/1979) (ΣΤΕ 1110/2023)

Στην προκειμένη περίπτωση, για τον κοινόχρηστο χώρο πρασίνου στην περιοχή επέμβασης του έργου διευθέτησης κατά μήκος του Μεγάλου Ρέματος Ραφήνας **δεν υφίσταται εγκεκριμένη διαχειριστική μελέτη, που να έχει περιβαλλοντικά αδειοδοτηθεί ως master plan** (Κ.Υ.Α. 107017/28.8.2006 για την ενσωμάτωση της οδηγίας 2001/42/ΕΚ). Συνακόλουθα, **δεν είναι νόμιμη η έγκριση από τις δασικές υπηρεσίες της υλοτόμησης 143 δασικών δέντρων στη ζώνη επέμβασης**, ανεξαρτήτως του ότι το έργο διευθέτησης/οριοθέτησης του Μεγάλου Ρέματος Ραφήνας έχει αδειοδοτηθεί περιβαλλοντικά³ με την ΑΕΠΟ ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/49828/981/27.07.2018.

I.2 Η έγκριση υλοτομίας 143 δέντρων εκδόθηκε κατά προφανή πλάνη περί τα πράγματα, άλλως είναι μη νομίμως αιτιολογημένη

Στις 31.12.2023 εθελοντές της «Κίνησης για την Προστασία και την Ανάδειξη του Μεγάλου Ρέματος Ραφήνας» προέβησαν σε καταγραφή με μέτρηση, γεωεντοπισμό και φωτογράφιση των προς υλοτόμηση δέντρων με χρήση ηλεκτρονικής εφαρμογής «Trees» που διατίθεται ελεύθερα για φορητές συσκευές τύπου Android. Βάσει των σχετικών δεδομένων συντάχθηκαν και επισυνάπτονται: α) αποτύπωση των γεωγραφικών συντεταγμένων των δέντρων σε τοπογραφικό χάρτη, β) πίνακας, όπου αναγράφονται το είδος, οι γεωγραφικές συντεταγμένες, το ύψος, η στηθιαία διάμετρος και η κατάσταση υγείας κάθε δέντρου και γ) φωτογραφία κάθε δέντρου. Από τα στοιχεία αυτά προκύπτει ότι **τα προς υλοτόμηση δέντρα είναι υγιή, ευθυτενή, αναπτυγμένα και μεγάλης ηλικίας (με βάση τη στηθιαία διάμετρο)**. Αυτό είναι κοινώς γνωστό στους χιλιάδες κατοίκους της περιοχής, συμπεριλαμβανομένων των μαθητών και των γονέων τους, που διέρχονται καθημερινά από την οδό Ευβοϊκού, αλλά και στους επισκέπτες της πόλης και του λιμανιού της Ραφήνας.

Συνακόλουθα, το ως άνω έγγραφο της Διεύθυνσης Δασών Ανατολικής Αττικής του ΥΠΕΝ **αναληθώς** βεβαιώνει ότι κατόπιν φερόμενης αυτοψίας τα δέντρα αυτά διαπιστώθηκε ότι είναι **«ξερά-στρεβλά-ασθενικά-καχεκτικά και κεκλιμένα επικινδύνως προς το οδικό δίκτυο»**. Πέραν του σοβαρότατου ζητήματος τυχόν πειθαρχικής και ποινικής ευθύνης των συντακτών του τελευταίου εγγράφου, για την οποία επιφυλασσόμαστε, η έγκριση υλοτομίας τους από το Δασαρχείο Πεντέλης που βασίστηκε στο περιεχόμενο του ως άνω εκδόθηκε **κατά προφανή πλάνη περί τα πράγματα, άλλως δεν είναι νομίμως αιτιολογημένη**.

I.3 Η ενεργοποίηση προληπτικών μέτρων για την μη κοπή των 143 δέντρων στον κοινόχρηστο χώρο πρασίνου αποτελεί ηθικό και νομικό καθήκον της νέας δημοτικής αρχής και της Διεύθυνσης Πρασίνου του Δήμου Ραφήνας-Πικερμίου

Αν υλοποιηθεί, η επικείμενη μη νόμιμη υλοτόμηση των 143 δέντρων στην καρδιά του υγρότοπου Α΄ προτεραιότητας της εκβολής του Μεγάλου Ρέματος Ραφήνας θα έχει ως

³ Ως έργο κατηγορίας Α1 με βάση τις διατάξεις της ΔΙΠΑ/ οικ. 37674/2016 απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, για την κατάταξη δημόσιων και ιδιωτικών έργων και δραστηριοτήτων σε κατηγορίες και υποκατηγορίες σύμφωνα με τον ν. 4014/2011.

συνέπεια την απώλεια όχι μόνον ενός πράσινου διαδρόμου, που συμβάλει στο μικροκλίμα της πόλης της Ραφήνας, αλλά και των τελευταίων εναπομεινάντων ενδιαιτημάτων για τα πουλιά, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται και προστατευόμενα είδη με συνέπειες πολύ πέραν των εθνικών συνόρων. Η επιβάρυνση για την πόλη της Ραφήνας καθίσταται ακόμη εντονότερη από το ότι **τα 143 δέντρα που θα κοπούν στην εν λόγω κοινόχρηστη ζώνη πρασίνου δεν θα αντικατασταθούν εντός αυτής επειδή «η δόμηση φτάνει στο όριο του ρέματος»**, όπως ρητά αναφέρεται στη Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του έργου διευθέτησης⁴.

Κατά το άρθρο 5 παρ. 2 του ν. 998/1979, όπως τροποποιήθηκε με το άρθρο 1 παρ. 4 του ν. 3208/2003 (Α' 303), **οι ΟΤΑ υποχρεούνται να μεριμνούν για την προστασία των κοινοχρήστων χώρων πρασίνου**, όπως η εν λόγω ζώνη επέμβασης, στην εδαφική περιφέρεια αρμοδιότητάς τους, που κατά τα προαναφερθέντα εξομοιούνται και προστατεύονται ως πάρκα και άλση.

Η υποβάθμιση του περιβάλλοντος αποτελεί ποινικό αδίκημα (Ν. 4042/2012, όπως τροποπ. με το Ν. 4819/2021, κατά μεταφορά της Οδηγίας 2008/99 σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος μέσω του ποινικού δικαίου), για την πρόληψη του οποίου «είναι μονόδρομος η ενεργοποίηση των προληπτικών μέτρων» και όσον αφορά τους κρατικούς και αυτοδιοικητικούς λειτουργούς (Διευθυντές Δασών, Δασάρχες, Επιθεωρητές Περιβάλλοντος, Δνσεις Περιβάλλοντος των Περιφερειών, ΟΤΑ κ.α.) προκειμένου να σωθεί ό,τι ακόμη σώζεται, όπως επισημαίνει ο Αντεισαγγελέας Περιβάλλοντος του Αρείου Πάγου Π. Παναγιωτόπουλος⁵.

Επομένως, αποτελεί και νομικό καθήκον η λήψη προληπτικών μέτρων, μεταξύ άλλων, και από το Δήμο Ραφήνας-Πικερμίου για την προστασία του κοινόχρηστου χώρου πρασίνου στην περιοχή επέμβασης με την αποτροπή της κοπής 143 δέντρων χωρίς να συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις (διαχειριστική μελέτη) και πάντως επί τη βάσει αναληθών βεβαιώσεων, όπως αυτή της Διεύθυνσης Δασών Ανατολικής Αττικής.

Σημειωτέον ότι όσον αφορά το έργο διευθέτησης του Μεγάλου Ρέματος Ραφήνας, εκκρεμούν δικαστικώς: α) η αίτηση ασφαλιστικών μέτρων **πέντε νέων ηλικίας 17-23 ετών κατοίκων Ραφήνας, η πρώτη δικαστική προσφυγή για το περιβάλλον και το κλίμα από νέους στην Ελλάδα**, που συζητήθηκε στις **20.12.2023** ενώπιον του Μονομ. Πρωτοδικείου Αθηνών (Διαδ. Ασφαλιστικών Μέτρων) και αναμένεται η έκδοση απόφασης. Με την αίτηση αυτή ζητείται, μεταξύ άλλων, **ν' απαγορευθεί προσωρινά η κοπή δέντρων** εντός της κοίτης, στα πρηνή και την παρόχθια ζώνη του Μεγάλου Ρέματος Ραφήνας καθ' όλο το μήκος αυτού καθώς και β) ενώπιον του Ε' τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας η αίτηση ακύρωσης πολιτών και φορέων κατά του π.δ. οριοθέτησης του Μεγάλου Ρέματος Ραφήνας (δικάσιμος 20.03.2024).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

⁴ Βλ. ΜΠΕ σελ. 10-4 και 10-14: «Πρέπει να τονισθεί ότι στην πράξη η διαμόρφωση ευρείας παραρεμάτιας ζώνης πρασίνου δεν είναι εφικτή σε εντός σχεδίου περιοχές της Ραφήνας, ή άλλες μεμονωμένες περιπτώσεις όπου η δόμηση φτάνει στο όριο του ρέματος τόσο στην υφιστάμενη όσο και στη μελλοντική κατάσταση μετά την υλοποίηση των έργων διευθέτησης. Υπάρχουν, όμως, μεγάλα τμήματα στην πεδινή περιοχή που το ρέμα περιβάλλεται ή βρίσκεται σε άμεση γειτνίαση με περιοχές που φέρουν θαμνώδη βλάστηση ή με γεωργική γη, όπου θα μπορούσε να υλοποιηθεί διεύρυνση της προτεινόμενης από την υδραυλική προμελέτη οριοθέτησης».

⁵ Υπ' αρ. 4/14.12.2022 εγκύκλιος του Αντεισαγγελέα Περιβάλλοντος του Αρείου Πάγου Παναγιώτη Παναγιωτόπουλου με τίτλο «**Η πλειστάκις παραγγελλόμενη και μηδέποτε επιτυγχανόμενη προστασία του περιβάλλοντος**», <https://lawnet.gr/law-news/egkyklios-14-tis-eisangelias-tou-areiou-pagou-gia-tin-prostasia-tou-perivallontos/>

Με επιφύλαξη κάθε δικαιώματός μας

ZHTAME

1) Να επαληθευθεί χωρίς υπαίτια καθυστέρηση από την Διεύθυνση Πρασίνου του Δήμου Ραφήνας-Πικερμίου η αποτύπωση των χαρακτηριστικών (είδος, ύψος, στηθαία διάμετρος, κατάσταση υγείας), των γεωγραφικών συντεταγμένων και των φωτογραφιών των προς υλοτόμηση δέντρων της περιοχής επέμβασης του έργου διευθέτησης του Μεγάλου Ρέματος Ραφήνας, που εμφανίζονται στα συνημμένα στην παρούσα πίνακα, τοπογραφικό σχεδιάγραμμα και φωτογραφίες και να εκδοθεί και να μας χορηγηθεί **βεβαίωση περί του ότι τα προς υλοτόμηση 143 δέντρα δεν είναι «ξερά-στρεβλά-ασθενικά-καχεκτικά και κεκλιμένα επικινδύνως προς το οδικό δίκτυο», αλλά υγιή, χωρίς επικίνδυνη κλίση, με καλή ανάπτυξη και ώριμη ηλικία.**

2) Για την αποτροπή μη αναστρέψιμης περιβαλλοντικής ζημίας, να ζητηθεί από τον φορέα υλοποίησης και από την ανάδοχο εταιρεία του έργου διευθέτησης-οριοθέτησης του Μεγάλου Ρέματος Ραφήνας η αποχή από την υλοτόμηση των 143 δέντρων μέχρι την ολοκλήρωση της ως άνω επαλήθευσης από την Διεύθυνση Πρασίνου του Δήμου Ραφήνας-Πικερμίου, την έκδοση των δικαστικών αποφάσεων στις ως άνω εκκρεμείς δίκες και την έγκριση διαχειριστικής μελέτης (master plan) του ως άνω κοινόχρηστου χώρου πρασίνου.

Ραφήνα, 2 Ιανουαρίου 2024

Η αιτούσα δημοτική σύμβουλος

Εμμανουέλα Τερζοπούλου